

Bogoslovska kronika.

Nova revija za uniju. Abacija u Grottaferrati (blizu Rima) nakanila je izdavati reviju, koja bi imala naslov „Rome et l' Orient“ (Revue Cryptoferrataise pour l' union des Eglises). Svrha te periodičke publikacije je ta, da sjedini međju sobom sve istočne Crkve, a specijalno one, koje imaju liturgiju sv. Bazilija i sv. Ivana Zlatoustoga, a sve zajedno da pripoji Crkvi rimokatoličkoj. Uredništvo te revije preduzelo si je obragjivati odnošaje Istoka spram Rima, povjest raznih istočnih crkvi i raznih patriarhata, ilustrirati hagiografiju i istočno redovništvo, misije na istoku, donošati biografije znamenitih muževa. Opširno će se raspravljati o teološkim i crkv.-pravnim pitanjima te o orijentalnoj liturgici. Osim toga donošati će korespondenciju sa istoka, kroniku i bibliografiju nauka biblijskih, paleografskih i filoloških, koje su u savezu s Istokom. To je vrlo opsežan program, koji će sigurno svakoga, koji se zanima za religiozno pitanje na Istoku zanimati. Uredništvo imati će svoje stalne suradnike, koji će postepeno razvijati prije spomenuti program. Osim ovih biti će nova revija otvorena i drugim suradnicima — razumijeva se i onima, koji nisu sjedinjeni sa rimokatol. Crkvom. Ta bi revija imala izlaziti jedanput na mjesec u velikom formatu, te će sadržavati rasprave u raznim jezicima (latinski, talijanski, francuski, grčki, ruski i t. d.). One rasprave, koje će izlaziti u jeziku čitateljima manje poznatom izdati će se u ekscerptu talijanskom ili francuskom. Revija će se štampati u tipografiji

Italo-orijentalnoj „Sv. Nila“ u Grottaferrati, a pretplata će iznašati za Italiju 10 Fr., a za inozemstvo 12 Fr. Kada se bude javio dovoljan broj pretplatnika, odmah će se započeti sa izdavanjem te revije.

Teološki stručni ispiti. Austrijski ministar za bogoštovje i nastavu Štürgkh izdao je 26. prosinca 1909. (R. G. Bl. 15./I. 1910.) naredbu, kojom se ukidaju na katol. teološkim fakultetima, koji stoje bilo u svezi ili izvan sveze kojega sveučilišta, semestralni i godišnji ispiti, a na njihovo mjesto dolaze tako zvani teološki stručni ispiti. Ti će se ispiti polagati na koncu onoga semestra, u kojem će čitava gragja dotične struke biti u predavanjima izložena. Predmeti, iz kojih se mora svaki slušatelj bogoslovije tijekom propisanih četiriju godina podvrgnuti stručnom ispitu jesu slijedeći: kršč. filozofija, fundamentalna teologija (odnosno apologetika), bibličke nauke staroga zavjeta sa hebrejskim i hermeneutikom, bibličke nauke novoga zavjeta, specijalna dogmatika, opća crkvena povjest (eventualno i povjest dogmi), moralna teologija, pastoralna teologija sa liturgikom i duhov. govorništvom, katehetika i pedagogika sa metodikom i crkveno pravo; a za kandidate koji kane polučiti grad doktora teologije: viša egzgeza st. i nov. zavjeta i orientalni jezici (sirska-kaldejski i arapski). I za neobligatne predmete kao što su kršč. nauka o društvu, crkvena povjest umjetnosti, krščanska arheologija, teološka enciklopedija, komparativna znanost vjера, moralna filozofija i t. d., ako se isti na

fakultetu redovito predavaju, mogu se na želju slušatelja, koji te predmete redovito posjećuju, zanjih uvesti stručni ispit. Ispitna se komisija sastoji od dekana ili njegovog zamjenika, stručnog profesora i biskupovog komisara. Ispit neka redovito za svakog kandidata ne traje dulje od pol sata, a ako kandidat padne na ispit, može se podvrći ponovnom ispit, za koji će mu komisija odrediti rok. Za slučaj da i na ponovnom ispit ne progje, može se prisiliti, da, prije nego li opet pogje na ispit, mora jedan ili dva semestra ponovno slušati dotični predmet, iz kojega je pao. Treći je ispit iz istoga predmeta ujedno i zadnji. Note su ove: eminenter, bene sufficienter i insufficienter, koje se imadu unijeti u indeks.

Apologetičke konference na kat. institutu u Toulouse-u. Taj je institut 12. siječnja o. g. započeo sa serijom apol. konferenca, i to jedan dan u tjednu je isključivo za dame, a jedan dan opet samo za gospodu. Kao temata za te konference uzeta su takova pitanja, koja osobito danas duhove zaokupljaju te traže, da se solidno i kritički riješe. Predavanja su oglašena slijedeća: Breton predaje o razvoju jedne duše u kršč. životu i o socijalnoj dužnosti. Saltet o političkoj prevlasti papâ u srednjem vijeku, Cavallera o božanstvu Kristovom, Franon o moralu solidarnosti i o moralu Nietzscheovom, Maisonneuve o čudu.

Katolička Crkva i Japan. U „Revue Augustinienne“ od 19. studena 1909. stoji ova izjava jednoga glasovitoga profesora na sveučilištu u Tokiju „ako je krščanstvo religiozna istina, to je jedino pravo krščanstvo ono, što ga naučaje Crkva rimo-katolička. Katolička je vjera izmeggju sviju vjera ona, koja najbolje odgovara Japanu, jer ona jedina priznaje princip auktoreteta“.

Internacionalni apologetički kongres. U Vichu (Katalonija), u rodnom mjestu Jakova Balmesa, jednoga od najvećih apologeta 19. stoljeća, održavat će se na spomen stogodišnjice njegovoga rođenja intern. apol. kongres od 7. do 11. rujna o. g. Na kongres se pozivlju svi španjolski katol. pisci i publiciste kao i katol. pisci svih drugih narodnosti.

Teme, o kojima će se na kongresu raspravljati biti će ove:

I. tema: Povjest kršč. apologetike razdijeljena u četiri velika perioda: 1. od apoštol. propovijedanja do nicejskoga koncila, 2. sv. Oci i crkveni naučitelji, 3. skolastika, 4. od tridentskoga koncila do 19. stoljeća.

II. tema: Apologetsko djelo Balmesa.

III. tema: Apologetika u odnosu sa iznašaščima i napretkom znanosti.

IV. tema: Apologetika i biblijske nauke.

V. tema: Arheologija kao pomoćna znanost apologetike.

VI. tema: Apologija katolicizma po njegovom socijalnom djelovanju.

VII. tema: Crkva i pučka poduka i prosvjeta.

Osim ovih tema mogu se druge obraditi na kongresu raspredati, osobito takove, koje imadu aktualni interes.

Biskupi su po svome zvanju patroni toga kongresa. Osim ovih biti će dvije vrste članova i to: članovi protektori, koji plaćaju barem 50 peseta (po prilici 50 K) i članovi sudjelujući, koji plaćaju 10 peseta

Svi članovi kongresa imadu slobodan pristup na sjednice kongresa, na popust na željeznicama, primat će besplatno „Bulletin du Centenaire“ i sve publikacije kongresa.

Tko kani sudjelovati kod toga kongresa, neka se javi g. Ramon-u Orriols-u (Plaza Mayor, Vich, Španjolska).

Academia Velegradensis. Svakako je, kako priznavaju katolici i pravoslavni, najvažniji uspjeh II. velehradskoga sastanka velehradaska akademija. A. V. je znanstvena organizacija velikoga megjunarodnoga djela za riješenje istočnoga crkvenoga pitanja. Pravila su za A. V., kako dr. Grivec poručuje u „Voditelju“ (1910. str. 178), već sastavljena i potvrđena od olomučkoga nadbiskupa (sjedište A. V. bit će na Velehradu ili u Kromerizu, što se oboje u olom. nadbiskupiji), sada se još čeka na potvrdu od ministarstva, zatim će se pravila predložiti svim austro-ugarskim ordinarijatima.

Svrha je A. V. gojiti i podupirati znanstvene studije o istočnoj (grčko-slavenskoj) crkvi i zato A. V. a) sa-

ziva sastanke učenjaka i prijatelja studija o ist. crkvi; b) priređuje znanstvene tečaje, ustanovljuje i podupire znanstvena poduzeća, raspisuje nagrade za pitanje svoje struke; c) izdaje znanstvene publikacije i podupire izdanje znanstvenih spisa; d) daje potpore (stipendije) za studije o ist. crkvi; e) podupire druga djela i poduzeća, koja služe njezinoj svrsi.

Za znanstvene struke zastupane u A. V. ustanoviti će se po mogućnosti ovi odsjeci: a) istočni odsjek u užem smislu; b) zapadni odsjek, koji će imati zadaću da digne bogoslovsku znanost među katol. Slavenima lat. obreda s posebnim obzirom na bogoslovsku znanost i literaturu istočne Crkve; c) odsjek za proučavanje života i djela sv. Ćirila i Metoda i za arheologijsko istraživanje Velehrada.

Članovi A. V. su a) začasni b) utemeljitelji c) redoviti d) potporni. Član utemeljitelj plaća jedanput za uvijek najmanje 500 K, redoviti su članovi oni, koji su svršili akademičke nauke te plaćaju jedanput za uvijek 250 K ili svake godine 12 K, potporni članovi plaćaju svake godine 5 K.

Poduprimo to u istinu katoličko i apostolsko poduzeće!

Stogodišnjica rođenja Jakova Balmesa. Svakako je J. Balmes jedan od najduhovitijih i najvažnijih pisaca 19. stoljeća, neki ga nazivlju prvim apologetom katol. vjere u 19. stoljeću, a jedan je kardinal rekao, da je Balmes crkv. naučitelj modernog doba. Balmes rodio se 28. kolovoza 1810. u mjestu Vich, u Kataloniji. Iza svršenih prednauka podje na sveučilište u Cerveru, gdje je boravio od god. 1826. – 1833. posvetiv se filoz. i teol. naucima. God. 1839. napisao je djelce o celibatu, koje je prije izašlo u časopisu: „El Madrileno catolico“. On je bio i vrstan politički pisac. God. 1841. ode u Madrid, gdje je radio na svojem na veliko zasnovanom religiozno-filozofskom djelu: *El Protestantismo comparado con el Catholicismo en sus relaciones con la civilisation europea* (Protestantizam uspoređen sa katolicizmom u svojim odnošajima spram evropske kulture), koje je izdao u četiri sveske od god. 1842. do 1844. u Barceloni. To njegovo najglasovitije djelo, koje je i danas sa-

vremeno i zanimivo, bude odmah prevedeno na više jezika, te je piscu pribavilo svjetski glas. U tom djelu Balmes dokazuje, kako je protestantizam evropsku civilizaciju svratio na krivi put. U savezu sa Rocay Cornet-om i Ferrer y Subirnan-om izdavao je časopis: „La Civilisacion“, koji je kasnije sam uređivao pod naslovom: „La Sociedad“. Iza pada Esparterovog počeo je izdavati novi vrlo uplívni časopis od 1844. – 1846. pod naslovom: *El pensiamiento de la nacion*, u kojem je izašao cijeli niz duhovitih i oštromunih članaka o socijalnim, znanstvenim i religioznim pitanjima napisanih od Balmesa. U ovo vrijeme izdao je jedno od njegovih najpoznatijih spisa: *Cartas a un esceptico* (Listovi na jednoga, koji dvoji), koji se i sada jošte mnogo čita. Od njegovih su filoz. spisa najvrjedniji: *Filosofia fundamental* (1846.) i: *Curso de filosofia elemental* (1847.), koji sadržaje logiku, metafiziku, etiku i povjest filozofije. Balmes podlegao je 9. srpnja 1848. plućnoj bolesti. Biografiju o Balmesu napisao je A. de Blanche-Raffin: J. Balmes, sa vie et ses ouvrages, Paris 1849., koju je preveo god. 1852. F. X. Karker na njemački.

Iz prakse ruske nesjedinjene Crkve. Jedan mladi svećenik stavio je veoma interesantan upit na redakciju „Crkvnoga Vjesnika“: Svećenik, nervozan i nesretan, imao je u svojoj praksi nekoliko slučajeva, da je krsteći djecu postao tako nervozan te se pobojavao, da bi mogao izjete kod pogruživanja trokratnog pustiti iz ruku i tako utopiti. Da se to ne zbude, on je podjeljivao tajnu sv. krštenja trostrukim polijevanjem, ili jednim pogruživanjem i dvostrukim polijevanjem. Sad pita, nije li takav postupak protukanonski?

Uredništvo „Crk. Vjesnika“ odgovara na upit: Krštenje se imade po crkvenim pravilima podjeljivati u ime Oca i Sina i sv. Duha uz trostruko pogruženje, a ne polijevanje. (Korinć. c. I. Sv. Apost. prav. 49. 50. Nomokanon 201. itd.) U ostalom u starini u slučaju, kad se krštenje nije moglo obaviti pogruživanjem, jer nije n. pr. bilo dosta vode, ili kad se krštenje podjeljivalo bolesnicima ili umirućima, sv. Crkva nije branila podjeljivati krštenje polijevanjem. — Kod sv. Ciprijana nalazi se cijeli traktat, gdje

on dokazuje, da krštenje polijevanjem imade ne manju silu od onoga pogruživanjem. (Epist. 26, 28. ad Magn. Sues. — Neok. sab. pr. 12., Laodik. sab. pr. 47.). —

Razlozi, zbog kojih naša Crkva dozvoljava u krajnjoj nuždi krstiti polijevanjem, navode se „Opravdanije istinnyh hristian oblivatel'nyh kresčeniem kresčajuščihsja“ od god. 1701. u pismu patrijarha Jeremije caru Petru; u „Djelima sv. Otaca“, na ruski jezik prevedena 1855. 4. knjiga; kod Nikol'skoga itd. itd.

„Cerk. Vjestnik“ 1909. Nr. 49. Svečana proslava 200-godišnjice smrti svetitelja Dimitrija Rostovskoga u Rostovu. Dne 26., 27. i 28. listopada prošle godine proslavila je čitava Rusija najsvečanijim načinom spomen smrti Dimitrija Rostovskoga kao velikoga borca za pravdu i crkvenoga pjesnika. — Centrum proslave bio je samostan u Rostovu, gdje je pokojnik svršio svoj život. — Proslava je obavljena po svim crkvama u Rostovu. Posvuda su se obavljale zaupokojne liturgije s panihidom i spominjanjem onih careva i carica, arhiepiskopa, episkopa itd., koji su kojimgod načinom bili u svezi s pokojnikom. — Kod proslave je sudjelovao metropolit Vladimir, zatim arhiepiskop Nižnjogorodski Nazarije, episkopi Cigirinski, Ribinski, Jaroslavski, mnogi arhimandriti, igumani i svećenstvo. Naroda je bilo iz svih strana. Nakon crkvenih svečanosti održavana je svečana akademija u duhovnom sjemeništu, gdje je pobožna duša Dinitrijeva u maloj keliji pjevala sudačne pjesme u čast „Sladčajšemu Isusu“. — Zbor duh. sjemeništa ispjevao je nekoliko pjesama pokojnikovih: „Ti moj Bog, Isuse, Ti moja radost“, „Pohvalu prinesu slatkomu Isusu“, i „Hriste Bože, Isuse preslatki“.

Pripominjemo, da u istočnoj nesjedinjenoj Crkvi nema onakovog kanoničkog procesa kod proglašivanja Svetih, kakav postoji u Crkvi katoličkoj. Pomenuta proslava imade neke vrste zadaću, da upozna vjernike sa životom pokojnika i da se na taj način što više raširi spomen na velikoga pokojnika. — Kad izmine neko vrijeme, izdaje sv. Sinod odredbu, koju popraćuje i svjetska rhovna oblast, da se ta i ta osoba proglašuje svetom zbog tih i tih razloga.

Pripominjemo nadalje, da je Dimitrije Rostovski dobro poznao katoličku asketičnu literaturu, i da se njome izdašno služio.

Eto za to dokazal! —

Sačuvala nam se pjesma Dimitrija Rostovskoga pod naslovom „Poklonenije prečistim Hristovim Tajnam“, koja sasma nalikuje uzdasima sv. Ignacija Loyole.

Božestvo Hristovo! osijaj menja pomiluj menja.

Božanstvo Hristovo! prosvijetli me, pomiluj me)

Duša Hristova! miloserdstvujome, spasi menja.

Anima Christi, sanctifica me.

(Duša Hristova! smiluj se na me, spasi me.

Tělo Hristovo! napitaj menja, ukrepi menja.

Corpus Christi, salva me.

(Tijelo Hristovo! nahrani me, okrijepi me.)

Krov Hristova! napoj menja, osvjeti menja.

Sanguis Christi, inebria me.

(Krv Hristova! napoj me, posveti me.

Voda rebr Hristovyh! omoj menja, očisti menja.

Aqua lateris Christi, lava me. —

(Vodo rebara Hristovih! umij me, očisti me.

O sladčajšij Isuse! usladi ljuboviju Tvojeju serdce moje i v javzah Tvoih presvjatyh sokroj menja.

O bone Jesu, exaudi me: — intra vulnera tua, absconde me. —

(O preslatki Isuse! osladi ljubavlju Svojom srce moje i u ranama svojim presvetim sakrij me).

O vsesil'nyj Izbavitel' moj! ne otstupi od menja i mně ne popusti razlučit sja s Toboju daže na kratkoje ingnovenie.

Ne permittas me separari a te. Ab hoste maligno, defende me.

(O svesilni Izbavitelju moj! ne otstupi od mene i ne dopusti mi da se odijelim od Tebe ni na kratki čas.)

O miloserdnyj Spasitel' moj! naprav' put' moj ko spaseniju i na strašnom sudě Tvoem učasti stojaščih na pra-

voj storoně ne liši menja, da slav-
lju Tvoe veličajšee miloser-
die so vsěmi slavjaščimi
Tebja vo vėki. Amin'.

In hora mortis meae voca me, et
jube me venire ad te : Ut cum sanc-
ctis tuis laudem te in saecula sae-
culorum. Amen.

(O milosrdni Spasitelju moj! upravi
moj put k spasenju i ne liši me na
strašnom sudu dijela onih, koji stoje
na pravoj strani, da slavim Tvoje
preveliko milosrđe sa svima, koji
Tebe slave na vijeke. Amin.)

Dao Gospod i bilo više takvih u
istočnoj nesjedinjenoj Crkvi, pa će u
kratko vrijeme nadoći onaj željeni
čas, da barem oni, koji Hristovo ime
nose na sebi: „svi jedino budut“. —
Velegradskij Věstnik. br. 4. god. 1910.

Esperanto i katolicizam. „Esperanto
imade veliku budućnost pred sobom“
rekao je Pijo X. 4. travnja 1909. Fr.
Izidoru, koji je bio belgijski delegat
na međunarodnom esperantističkom
kongresu u Napulju. Danas broji Esper-
peranto oko 1800 društava (u „Espe-
rantista Postkalendaro“ od studena
1909. spomenute su adrese od 1625
esper. društava razdijeljenih među
60 narodnosti). Ta društva izdavaju
oko 100 dnevnika i časopisa, te imaju
već lijepu literaturu (oko 2000 sve-
zaka), a sigurno milijun pristaša. Zar
nije za katolike od važnosti taj novi
jezik? Danas treba da su katolici
svoga svijeta složni kao jedan u re-
ligioznom i socijalnom životu. A da
se mogu složiti, potrebno je ponaj-
prije da se razumiju, a za to treba
da govore jednim jezikom, a najzgod-
niji — s mnogo razloga — je espe-
ranto. Katolici već na tome rade. Oni
imadu svoj esper. časopis „Espero
Katolika“ (redakcija: 10, rue Béranger,
Paris) kojega je osnovao i ure-
đivao sveć. Pétier (umro 1909). Sada
tom revijom upravlja vrsni engleski

esperantista prof. H. Richardson. Taj
kat. esper. list okupio je oko sebe kat.
esperantiste iz 43 narodnosti. Kako
je bilo oglašeno u l'Universu od 11.
veljače 1910. imao je biti od 30. ožujka
do 3. travnja u „Institut Catholique“
u Parizu prvi internacionalni kato-
lički esperant. kongres. — Taj se jezik
može lagano naučiti, jer imade vrlo
jednostavnu gramatiku i izgovor, a ri-
ječi imadu oko 2000 različnih korjena
od kojih je 75% podrijetla latinskoga.
U hrv. jeziku izašle su dvije esper.
gramatike od gdje. Bedeković i g.
Spitzera.

Novosti. Rauschenovu vrsnu knjigu:
Eucharistie und Bussakrament in den
ersten sechs Jahrhunderten, koja je
bila ocijenjena u Prilogu „Kat. lista“
br. 45. str. 95 (g. 1909.), preveo je
na poticaj „Libreria Editrice Fioren-
tina“ poznati crkv. historičar Bonac-
corsi na talijanski pod naslovom „L'
Eucarestia e la Penitenza ne'
primi sei secoli della Chiesa“
(Firenze, 1909. str. XI—250, cijena
L 3'50). Ovaj prijevod valja osobito
za to spomenuti, jer je savršeniji od
originala. Rauschen često samo napo-
minje, gdje se koje mjesto iz sv. Otaca
može naći, dok Bonaccorsi citira u
opaskama originalni latinski i grčki
tekst. K tome je Bonaccorsi u opa-
skama u mnogom samo djelo stvarno
upotpunio i neispravnosti, kojih imade
više u II. dijelu, ispravio. On se kod
toga drži Batiffola, Vacandarda, Du-
chesnea itd. ali većim dijelom iznaša
svoje vlastito opažanje. Time je taj
prijevod ujedno kritički komentar R.
djelu. Isto su djelo preveli na fran-
cuski M. Decker i E. Ricard sa na-
slovom „L' Eucharistie et la Pé-
nitence durant les six pre-
miers siècles de l' Eglise“ (Pa-
ris, Gabalda, 1910., str. XI—245, ci-
jena Fr. 3). I ovi su prevoditelji R.
djelo upotpunili i ispravili, osobito
time što su upozorili na franc. pisce.

